

Протокол №5

виїзного засідання Комітету з питань митної справи
Громадської ради при Міністерстві фінансів України

Дата та час проведення: 31 липня 2020 року, 11 год. 00 хв.

Місце проведення: м. Одеса, вул. Маразліївська, 14-Б

присутні від Одеської митниці Держмитслужби:

1. Погоріловський Олег Дмитрович – в.о. начальника митниці
2. Артеменко Андрій Володимирович – заступник Голови комісії з питань реорганізації Одеської митниці ДФС
3. Марчуков Андрій Сергійович – заступник начальника відділу аналізу та роботи з ціновою інформацією УКМЗКПТта ПН
4. Телелим Олександр Васильович – начальник митного поста «Південний»
5. Івах Ігор Іванович – в.о. начальника митного поста «Чорноморський»
6. Холопов Олександр Владиславович – начальник управління забезпечення митного контролю та оформлення

присутні від інститутів громадянського суспільства:

13 членів Комітету з питань митної справи Громадської ради при Мінфіні, 6 експертів та 4 запрошених.

Порядок денний:

1. Щодо обговорення поточного стану здійснення митних формальностей стосовно товарів, які надходять морським шляхом в контейнерах, та шляхів поліпшення ведення бізнесу.
2. Щодо реформування Державної митної служби України: досягнення, проблеми, перспективи та ризику.
3. Різне

Кворум є.

Засідання відкрила Галина ВДОВІНА, яка подякувала керівництво Одеської митниці Держмитслужби та керівників підрозділів митного оформлення за конструктивну взаємодію та відвертий діалог під час відвідування учасниками засідання об'єктів митної інфраструктури в Одеському морському торговельному порту та детальне ознайомлення з митними формальностями щодо імпорتنих товарів, які надходять морським сполученням у контейнерах.

Винесла запропонований порядок денний на голосування.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо затвердження порядку денного засідання Комітету

«за» - 13

«проти» - 0

«утрималися» - 0

ВИРІШИЛИ:

Затвердити порядок денний у запропонованій редакції.

з питання першого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Віктора БЕРЕСТЕНКА з презентацією поточного алгоритму дій посадових осіб митниці та експедиторів під час здійснення митних формальностей щодо товарів, які надходять в контейнерах.

Охарактеризував поетапну комунікацію експедиторів та митниці, акцентуючи увагу на безпосередніх моментах паперового спілкування, яке необхідно замінити електронним.

Навів перелік нормативно-правових актів у галузі митної справи, які потребують удосконалення в контексті порушеної проблематики.

Деталізував переваги електронного документообігу та підкреслив, що змінити ситуацію можливо тільки завдяки відповідного розпорядчого акту Кабміну.

Запропонував звернутися до Мінфіну з пропозицією створити робочу групу із залученням представників Мінфіну, Держмитслужби та Комітету з питань митної справи ГР при Мінфіні для проведення аудиту митних формальностей та підготовки відповідних законопроектів для запровадження в Держмитслужбі автоматизованих інформаційних систем електронного документообігу.

Підтримав пропозицію Галини Вдовіної щодо залучення до робочої групи представників Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики та підкреслив, що у сфері інтересів АМЕУ є виключно тільки ті питання, які стосуються асоціації.

ВИСТУПИЛИ:

Галина ВДОВІНА запропонувала залучити до робочої групи представників Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики.

Сергій ТРУСОВ поцікавився, як АМЕУ відноситься до анонсованих Офісом простих рішень та результатів змін щодо відміни інституту брокерства.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо прийняття за основу запропонованої пропозиції

«за» - 13

«проти» - 0

«утрималися» - 0

ВИРІШИЛИ:

1. Прийняти за основу презентовану пропозицію щодо ініціювання перед Мінфіном створення робочої групи із залученням представників Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики, Мінфіну, Держмитслужби та Комітету з питань митної справи ГР при Мінфіні для проведення аудиту митних формальностей та підготовки відповідних законопроектів для запровадження в Держмитслужбі автоматизованих інформаційних систем електронного документообігу.

2. Розглянути пропозицію на засіданні Громадської ради при Мінфіні з подальшим направленням відповідного звернення до Мінфіні.

Відповідальні:

Віктор БЕРЕСТЕНКО

Олександр ЛАЗАРЄВ

Галина ВДОВІНА

Термін виконання:

19.08.2020

з питання другого порядку денного

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНУ з інформацією щодо чергової спроби реформування української митниці по грузинській моделі, комунікації з Офісом простих рішень та результатів (далі - Офіс), неоприлюднений законопроект щодо реформаційних змін до Митного кодексу України та аналіз анонсованої Офісом реформи митниці в слайдах.

Зупинилась на слухних пропозиціях Офісу, зокрема щодо приведення у відповідність ставок мита та невтручання у митні формальності правоохоронних органів.

Висловила обурення з приводу рекомендації Офісу знищити міжнародну інституцію – брокерство, натомість делегувати брокерські функції митникам, які будуть здійснювати їх у так званих Відкритих митних просторах на платній основі як джерело підвищення зарплати.

Закликала виважено ставитися до будь-яких експериментів та пілотів на митниці та проводити їх тільки після громадського обговорення та чіткого врахування всіх можливих ризиків і негативних наслідків.

Запропонувала звернутися до Офісу з проханням надіслати до Комітету для ознайомлення та підготовки пропозицій неоприлюднений законопроект щодо реформаційних змін до Митного кодексу України, а також до Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики з пропозицією щодо створення на цій платформі робочої групи з питань обговорення анонсованої Офісом концепції реформування митниці та опрацювання її фінального варіанту за участі представників Мінфіну, Держмитслужби, Комітету та профільних асоціацій.

ВИСТУПИЛИ:

Тетяна ОСТРИКОВА висловила підтримку ідеї Офісу щодо зупинок вантажу правоохоронцями тільки за умови наявності припису Генпрокурора чи його заступників, зауваживши, що вона потребує уточнень та конкретизації в окремо взятих випадках.

Відмітила як позитивні пропозиції: аудит, вибірковість митного контролю завдяки шляхом визначення різних коридорів, а також унеможливлення маніпуляцій в ІТ-системах Держмитслужби та запропонувала поглибити це запровадженням автоматичного обміну інформацією між митними органами різних країн.

Погодилася з тим, що брокерська спільнота, як будь-яка інша профільна асоціація, має недобросовісних членів та потребує аудиту, разом з тим, це не може бути підставою для знищення брокерства, та навела аргументований приклад, коли через наявність так званих «чорних» ріелторів ніхто не зазіхає на ріелторство загалом.

Запропонувала дієву альтернативу знищенню брокерства – поетапне спрощення митних процедур, зокрема можна почати з оформлення міжнародних поштових відправлень фізичними особами через Електронний кабінет.

Підкреслила, навіть при суттєвих спрощеннях митних процедур вибір повинен залишатися: або самостійно подавати документи до оформлення, або користуватися послугами спеціалістів.

Ознайомила з підходами в ЄС до криміналізації контрабанди та проаналізувала основні тенденції, зокрема ст. 42 Розділу V Митного кодексу Європейського Співтовариства рекомендовано державам у доречних випадках замінити кримінальну відповідальність адміністративною та самостійно визначати санкції, які в обов'язковому порядку повинні бути дієвими, пропорційними та стримувальними.

Розповіла, що в Європейському Співтоваристві тільки у 8 країнах є кримінальна відповідальність за товарну контрабанду, у решти – лише за класичну.

Повідомила, що за результатами аналізу санкційної системи, Європарламент рекомендував державам розмежовувати кримінальну та адміністративну відповідальність за митні правопорушення.

Порадила придивитися до європейського досвіду та після того, як буде створено та запрацює прогнозоване Бюро фінансових розслідувань, до компетенції якого повинно бути віднесено розгляд справ про товарну контрабанду, внести відповідні зміни до розділу «Про порушення митних правил МКУ».

Андрій АРТЕМЕНКО підкреслив, що сьогодні існує кримінальна відповідальність за товарну контрабанду, коли податкова міліція порушує кримінальну справу за відповідною статтею ККУ.

Олександр ЛАЗАРЄВ зауважив, що по діючому законодавству митниця є єдиним органом, який має право огляду, а будь-який правоохоронний орган може реалізувати своє бажання оглянути вантаж через обшук.

Андрій ТОДОЩУК розповів про звернення від Асоціації професійних митних посередників до Президента України щодо недопущення знищення митних брокерів в Україні та нагадав про регламент ЄС та Кіотську конвенцію, що регулюють це питання.

Наголосив, що скасування митних брокерів не тільки негативно позначиться на житті 7 тис брокерських підприємств, а й на правах підприємців при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Заакцентував увагу, що наявність митних брокерів відповідає міжнародній практиці, а інститутом АЕО взагалі передбачено найняття кваліфікованих фахівців для декларування товарів.

Підтримав пропозицію Тетяни ОСТРІКОВОЇ щодо спрощення процедури митного оформлення та надання можливості громадянам самостійно оформлювати посилки.

Ірина ЛЯДЕНКО підкреслила, що у разі знищення митних брокерів, доведеться повністю переписувати основи митної справи.

Повідомила, що положення Кіотської конвенції дають можливість розширити спектр платних митних послуг, що може стати додатковим джерелом фінансування митниці, як для зарплатного фонду, так і для розбудови інфраструктури.

Наголосила, що треба розмежовувати контрабанду як переміщення заборонених товарів, а все інше відносити до категорії економічних правопорушень.

Ігор ШАВРОВ зауважив, що міжнародним досвідом доведено, що кількість митних брокерів пропорційна обсягам форм митного контролю, та навів приклад Польщі, де відбулося суттєве зменшення кількості брокерів.

Сергій ТРУСОВ не погодився з висновками Ігоря ШАВРОВА щодо причин зменшення кількості брокерів у Польщі та надав іншу версію - зменшення відбулося за рахунок запровадження інституту АЕО, при цьому польські експерти, аналізуючи події, шкодували, що не запровадили на законодавчому рівні заходи, які б цивілізовано допомогли перекваліфікуватися працівникам митно-брокерських фірм, що припинили свою діяльність.

Змодельював «колапсову» ситуацію в Україні у 2021 році, яка відбудеться на ринку послуг з митного оформлення у випадку впровадження пропозиції «Офісу простих рішень та перспектив» щодо ліквідації митних брокерів - коли митне оформлення будуть здійснювати митники та 10 створених українських АЕО.

Запропонував у разі впровадження криміналізації товарної контрабанди надати митниці функцію правоохоронного органу.

Борис КОРМІЧ нагадав, що згідно ч.2 ст. 78 Угоди про Асоціацію Україна-ЄС «платежі та збори можуть стягуватися лише за послуги, надані за межами встановлених годин і в місцях інших, ніж ті, які визначені митним законодавством, на запит декларанта у зв'язку з імпортом чи експортом, про який ідеться, або за будь-яку формальність, необхідну для здійснення такого

імпорту або експорту», що фактично нівелює ідею Офісу делегування брокерських функцій митникам.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо результатів обговорення концепції реформування Держмитслужби, запропонованої Офісом простих рішень та результатів

«за» - 13

«проти» - 0

«утрималися» - 0

ВИРІШИЛИ:

1. Звернутися до Офісу простих рішень та результатів з проханням надіслати до Комітету для ознайомлення та підготовки пропозицій неоприлюднений законопроект щодо реформаційних змін до Митного кодексу України.

2. Звернутися до Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики з пропозицією щодо створення на цій платформі робочої групи з питань обговорення анонсованої Офісом концепції реформування митниці та опрацювання її фінального варіанту за участі представників Мінфіну, Держмитслужби, Комітету та профільних асоціацій.

3. Розглянути пропозицію на засіданні Громадської ради при Мінфіні з подальшим направленням відповідного звернення до Мінфіні.

Відповідальна:

Галина ВДОВІНА

Термін виконання:

19.08.2020

з питання третього порядку денного

СЛУХАЛИ:

Галину ВДОВІНА, яка порушила питання щодо проблем, які виникають при визначенні митної вартості по пріоритетному методу, та акцентувала увагу на негативних наслідках фіскалізації митної справи, зокрема виконання планових показників, які не завжди корелюються з економічною ситуацією та рівнем активності зовнішньоекономічної діяльності, що робить і бізнес, і митників заручниками ситуації.

Наочно продемонструвала проблематику митної вартості, представивши суб'єкта ЗЕД - представника ПП «КСЕНІЯ» Левандовську Н.В., яка безпосередньо звернулася до Комітету через проблеми, які виникли при визначенні митної вартості товару, який неодноразово за тим же контрактом вже було оформлено.

Розповіла про участь членів Комітету у «круглому столі» з питань митного постаудиту, організованому народною депутаткою Анною Колісник, та про направлення напрацьованих пропозицій до відповідного законопроекту про постаудит, подальший законотворчий рух по якому наразі припинено.

Закликала до активізації нормотворчої роботи в частині фінальної підготовки законопроєкту щодо митного аудиту та його запровадження.

Наголосила на необхідності збалансованого підходу при формуванні планових показників для митниць та необхідність розробки алгоритму критеріїв та ключових маркерів щодо формування планових показників.

ВИСТУПИЛИ:

Андрій МАРЧУКОВ розповів про механізм контролю з боку митниці при визначенні митної вартості загалом, та 1 методу зокрема.

Деталізував алгоритм генерації ризиків АСАУР та перелік заходів у разі їх спрацювання.

Прокоментував конкретно порушено проблематику компанією ПП «КСЕНІЯ».

Повідомив про прийняте Держмитслужбою рішення щодо вирівнювання митної вартості на тканину як відповідь на численні маніпуляції з цією товарною позицією.

Тетяна ОСТРІКОВА відмітила позитивні зміни в частині суттєвого зменшення кількості оглядів за орієнтуваннями та випадків втручання правоохоронців у здійснення митних формальностей.

Поцікавилася причиною збільшення базової митної вартості тканини – з 3,75 дол США до 5,86 дол США та кількісним та якісним складом підрозділів постаудиту у структурі митниць, а також перспективами та доцільністю електронного митного аудиту.

Ірина ЛЯДЕНКО підкреслила, що інформацію щодо вартості товару, отриману від іноземних митних органів, можна використовувати тільки стосовно конкретної партії товару і не масштабувати на інші.

Зауважила, що має місце ручне управління митною вартістю.

Запропонувала рекомендувати Держмитслужбі при оновленні ризиків залучати експертів від бізнесу та профільну громадськість.

Поділилася власним досвідом контролю за митною вартістю та зауважила, що раніше такими питаннями займалися профільні міністерства, зокрема Мінекономіки та Мінпромполітики, які були обізнані, як функціонують ціни на ринку, та які закони їх формують.

Відмітила, що Митний кодекс України необхідно доповнити новим розділом про взаємодію митної та податкової служб з чіткими повноваженнями, а саме: митниця відповідає за повноту нарахування, а податкова – за повноту сплати податків.

Ірина САРГСЯН зауважила, що АСАУР періодично генерую ризики в спонтанному порядку, що призводить до спрацювання ризиків на партію товару, яку компанія оформлює багаторазова і в межах одного контракту.

Нагадала, що в січні 2019 року була ситуація, аналогічна нинішній, коли оновлення ризиків було зафіксовано наказом ДФС № 21.

Запропонувала звернутися до Держмитслужби із запитом щодо наявності паспортів на оновлені ризики та щодо підстав для нових критеріїв ризиків.

Подякувала керівництву Одеської митниці Держмитслужби за відкритість та змістовне ознайомлення з митними формальностями в Одеському порту, підкреслила, що була приємно вражена тим, що незважаючи на роки поневірянь митної служби, залишилися професіонали митної справи, та запропонувала на майбутнє виїзне засідання Комітету запросити також представників ЗЕД регіону для моніторингу ситуації, а головне фідбеку.

Андрій АРТЕМЕНКО запропонував, як варіант врегулювання проблемних питань в частині визначення митної вартості, забезпечення неухильного дотримання митного законодавства в частині виключної компетенції митниці у цьому напрямку митної справи.

Олександр ЛАЗАРЄВ зауважив, що в основі своєї митної вартості – це ПДВ, а ПДВ – це, перш за все питання податків, що відноситься до компетенції податкової служби, яка повинна забезпечувати адміністрування податків, а митниця – митну безпеку.

Сергій ТРУСОВ поцікавився відсотком митників та податківців у відділі митного постаудиту та чи отримують аудитори більшу зарплату ніж інші митники.

Олег Погоріловський розповів про відділ митного постаудиту Одеської митниці Держмитслужби, його штатну чисельність, зарплату, перші результати роботи, професійний аспект кадрового потенціалу підрозділу, у тому числі, що переважну більшість (до 80%) складають бувші податківці, та потребу у збільшенні кількості посадових осіб, апелюючи до досвіду ЄС та США, де в структурі митниць аудитори займають 30%.

ГОЛОСУВАЛИ:

щодо заходів по запровадженню збалансованого контролю за визначенням митної вартості

«за» - 13

«проти» - 0

«утрималися» - 0

ВИРІШИЛИ:

1. Звернутися до Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабміну, Мінфіну та Держмитслужби щодо активізації нормотворчої роботи в частині запровадження митного постаудиту в Україні.

Відповідальна:

Галина ВДОВІНА

Термін виконання:

19.08.2020

2. Звернутися до Держмитслужби із запитом щодо наявності паспортів на оновлені ризики та підстав оновлених критеріїв ризиків, а також щодо пропозиції залучати представників профільної громадськості до оновлення профілів ризиків.

Відповідальна:
Термін виконання:

Галина ВДОВІНА
IV квартал 2020 року

3. Ініціювати розробку Мінфіном алгоритму обчислення щомісячних планових показників.

Відповідальна:
Термін виконання:

Галина ВДОВІНА
19.08.2020

4. Звернутися до Мінфіну та Держмитслужби з пропозицією щодо вжиття відповідного комплексу заходів з метою забезпечення дотримання виключної компетенції митного органу в частині контролю за визначенням митної вартості.

Відповідальна:
Термін виконання:

Галина ВДОВІНА
19.08.2020

Голова Комітету

Галина ВДОВІНА

Секретар

Владислав М'ЯСОЄДОВ

Список
учасників виїзного засідання
Комітету з питань митної справи Громадської ради при Мінфіні

31.07.2020 11:00

Члени Комітету:

1. Андреев Олександр Леонідович
2. Берестенко Віктор Вікторович
3. Вдовіна Галина Володимирівна
4. Криlach Олена Миколаївна
5. Марченко Вікторія Олександрівна
6. М'ясоєдов Владислав Вячеславович
7. Олексієнко Дмитро Володимирович
8. Платонов Олег Ісаакович
9. Саргсян Ірина Леонідівна
10. Стеценко Петро
11. Таслицький Герман Ігорович
12. Трусов Сергій Іванович
13. Шавров Ігор Ігорович

Експерти:

1. Колихалова Ольга Олександрівна
2. Лазарев Олександр Сергійович
3. Ляденко Ірина Григорівна
4. Повразюк Руслан Валерійович
5. Систренська Олена Георгіївна
6. Систренський Юрій Володимирович

Запрошені:

1. Кормич Борис Анатолійович
2. Левандовська Наталія Василівна
3. Острікова Тетяна Георгіївна
4. Тодощук Андрій Васильович
5. Хомутянський Віталій Володимирович

Представники Одеської митниці Держмитслужби:

1. Погоріловський Олег Дмитрович – в.о. начальника митниці

2. Артеменко Андрій Володимирович – заступник Голови комісії з питань реорганізації Одеської митниці ДФС
3. Марчуков Андрій Сергійович – заступник начальника відділу аналізу та роботи з ціновою інформацією УКУЗКПТта ПН
4. Телелим Олександр Васильович – начальник митного поста «Південний»
5. Івах Ігор Іванович – в.о. начальника митного поста «Чорноморський»
6. Холопов Олександр Владиславович – начальник управління забезпечення митного контролю та оформлення

Секретар

Владислав М'ЯСОЄДОВ